

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Grubba

SSN Zbigniew Puskarski

Protokolant Małgorzata Sobieszczańska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego,

w sprawie **M. J. (M. J.)**

skazanego z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu
narkomanii i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 4 kwietnia 2023 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z dnia 26 marca 2021 r., sygn. akt II AKa 183/20,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z dnia 23 grudnia 2019 r., sygn. akt II K 177/18,

1. uchyla zaskarżony wyrok wobec M. J. i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Szczecinie w postępowaniu odwoławczym.

2. zarządza zwrot M. J. opłaty od kasacji w kwocie 750 (siedemset pięćdziesiąt) złotych.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 grudnia 2019 r., sygn. akt II K 177/18, Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim, uznał **M. J.** za winnego tego, że :

1. w okresie od początku 2011 r. do 29 maja 2012 r. w S., w województwie [...], działając z góry powziętym zamiarem, w krótkich odstępach czasu, wbrew przepisom ustawy i czyniąc sobie z tego stałe źródło dochodu, brał udział w obrocie znaczną ilością substancji psychotropowej w postaci amfetaminy w ten sposób, że nabywał ją od nieustalonych osób, a następnie sprzedawał sukcesywnie M. M. za kwotę 12 zł za jeden gram, łącznie sprzedając nie mniej niż 1 000 gram, a nie więcej niż 2 000 gram, osiągając z tego łącznie korzyść majątkową w kwocie co najmniej 12 000 zł, co stanowi występki z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 15 listopada 2018 r. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 200 stawek dziennych, przyjmując jedną stawkę za 50 zł;
2. w nieustalonych dniach w okresie od 29 maja 2012 r. do 02 grudnia 2013 r. w O. działając wbrew przepisom ustawy kilkakrotnie udzielił A. L. substancji psychotropowej w postaci amfetaminy w ilości nie większej niż 6 gram i za to na podstawie art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r., wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;
3. w nieustalonym dniu w roku 2013, lecz nie później niż do 02 grudnia 2013 r. w O., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, udzielił K. M. substancję psychotropową w postaci amfetaminy o wadze nie większej niż 10 gram za kwotę 200 zł i na podstawie art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. grzywnę w wysokości 50 stawek dziennych, przyjmując jedną stawkę za 50 zł.

Na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. Sąd orzeczone wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności oraz grzywnę połączył i wymierzył mu kary łączne 3 lat pozbawienia wolności i grzywny w wysokości 220 stawek dziennych, przyjmując jedną stawkę za 50 zł. Sąd orzekł również przepadek równowartości korzyści majątkowej w kwocie 12 000 zł.

W postępowaniu apelacyjnym Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 26 marca 2021 r., sygn. akt II AKa 183/20, w stosunku do oskarżonego zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że ustalił, iż:

- oskarżony czynu opisanego w punkcie II dopuścił się w 2012 r. najpóźniej do 28 maja tego roku, a następnie uchylił część dyspozytywną orzeczenia i na podstawie art. 17 § 1 pkt. 6 k.p.k. umorzył wobec M. J. postępowanie karne o czyn z art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu narkomanii,

- czynu opisanego w punkcie III oskarżony dopuścił się w okresie od początku 2011 r. do października tego roku.

Jednocześnie Sąd Apelacyjny uchylił orzeczenie o karze łącznej pozbawienia wolności i orzekł ją w wymiarze 2 lat i 6 miesięcy.

Kasację od tego wyroku wniósł obrońca skazanego M. J., adw. M. S. zaskarżając wyrok w całości, na podstawie art. 523§ 1 k.p.k. zarzucił mu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa procesowego, tj.:

- przepisów art. 6 k.p.k., art. 77 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k., 449 § 1 i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez całkowite pominięcie apelacji drugiego obrońcy M. J., i tym samym nieodniesienie się w żaden sposób do zawartych w niej zarzutów.

Nadto z tzw. ostrożności procesowej, w razie niepodzielenia przez Sąd zasadności wyżej podniesionego zarzutu, obrońca przywołał zarzuty podniesione w apelacji, w jego opinii, pominięte przez Sąd, a mianowicie:

- naruszenie art. 6 k.p.k. w zw. z art. 391 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 6 ust. 3 lit. d Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 04/11/1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) poprzez uznanie za ujawnione bez odczytywania wyjaśnień K. M. już na pierwszej rozprawie, w związku z wnioskiem w/w oskarżonego o dobrowolne poddanie się karze, przy czym odbyło się

bez zgody oskarżonego i jego obrońcy – podczas, gdy w opinii skarżącego K. M. podobnie jak pozostali współoskarżeni winien być w dalszej części postępowania przesłuchany w charakterze świadka, szczególnie w sytuacji, gdy dowód z wyjaśnień tego oskarżonego był jedynym dowodem na rzekome sprawstwo M. J. za czyn z pkt. I., za który Sąd uznał go winnym,

- art. 424 § 1 pkt. 1 k.p.k. w zw. art. 99 a § 1 i 2k.p.k. w zw. z sekcją 2. ocena dowodów ust. 2.1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie wzorów formularzy uzasadnień wyroków oraz ich wypełniania poprzez wadliwe sporządzenie uzasadnienia na formularzu, w tym które dowody odnoszą się do których faktów, tym samym nie sposób wykoncypować z treści uzasadnienia, jakie fakty, na podstawie których konkretnie dowodów zostały udowodnione,

- naruszenie art. 7 k.p.k. poprzez oparcie orzeczenia o winie oskarżonego w zakresie czynu I. - jedynie, na wyjaśnieniach M. M. i K. L. ocenionych przez Sąd Okręgowy jako wiarygodne - w sytuacji, gdy rzeczony wyjaśnienia nie spełniają podstawowych standardów wypracowanych w orzecznictwie dla oceny dowodu z pomówienia współoskarżonego, a w konsekwencji nie sposób określić ich mianem wiarygodnych szczególnie, że nie są potwierdzone żadnymi innymi dowodami choćby w części, zostały udzielone po upływie wielu lat, pochodzą od osób zainteresowanych obciążeniem oskarżonego z uwagi na uzgodnione wnioski o dobrowolnym poddaniu się karze, ponadto są niekonsekwentne i wzajemnie niezgodne.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, na podstawie art. 537 k.p.k. obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia przypisanych mu czynów, bądź przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania w postępowaniu drugoinstancyjnym.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w Gorzowie Wielkopolskim w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o uwzględnienie kasacji, uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Szczecinie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie - w zakresie, w jakim postuluje uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w

Szczecinie i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Na wstępie, jedynie dla przypomnienia należy wskazać, że w świetle przepisu art. 523 § 1 k.p.k. wzruszenie prawomocnego orzeczenia w drodze kasacji – poza uchybieniami wymienionymi w art. 439 k.p.k. – możliwe jest jedynie w przypadku stwierdzenia rażącego, a więc mającego charakter niewątpliwy i oczywisty naruszenia prawa materialnego lub procesowego, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a uchybienia te należy łączyć nie tyle z łatwością stwierdzenia ich istnienia, ile z ich rangą i natężeniem nieprawidłowości (W. Grzeszczyk, Kasacja w sprawach karnych, Warszawa 2001, s. 128 -129).

Ponadto, nie ulega wątpliwości, że wobec jednoznacznej redakcji wskazanego przepisu, niedopuszczalne jest kwestionowanie w trybie kasacji zasadności dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych. Zatem, Sąd Najwyższy przy jej rozpoznaniu nie jest władny dokonywać ponownej oceny dowodów i w oparciu o tak przeprowadzoną własną ocenę sprawdzać poprawność dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych. Zadaniem sądu kasacyjnego jest bowiem jedynie rozważenie tego, czy orzekające sądy w obydwu instancjach dokonując ustaleń faktycznych, nie dopuściły się rażącego naruszenia reguł procedowania, co mogłoby mieć wpływ na ustalenia faktyczne, a w konsekwencji na treść wyroku, zatem "kontrola podlegają nie same ustalenia faktyczne, ale sposób ich dokonania" (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 1996 r., sygn. akt II KKN 63/96, OSNKW 1997, z. 1 - 2, poz. 11).

Co do zasady, kasację można wnieść tylko od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie (art. 519 k.p.k.), zaś powodem uzasadniającym jej wniesienie mogą być uchybienia wymienione w art. 439 k.p.k. lub inne rażące naruszenia prawa, jeżeli mogły one mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Oznacza to, że podnoszone w kasacji zarzuty muszą wskazywać na rażące naruszenie prawa, do którego doszło w postępowaniu odwoławczym, co w konsekwencji mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia sądu odwoławczego. Niedopuszczalne jest więc bezpośrednie „atakowanie” w kasacji orzeczenia sądu I instancji, a także, jak zaznaczono, kwestionowanie ustaleń faktycznych. Zarzuty podniesione w kasacji pod adresem orzeczenia sądu I instancji podlegają rozważeniu przez sąd kasacyjny tylko w takim zakresie, w jakim jest to nieodzowne dla

należytego rozpoznania zarzutów stawianych orzeczeniu sądu odwoławczego. Rolą sądu kasacyjnego nie jest bowiem ponowne "dublujące" kontrolę apelacyjną - rozpoznanie zarzutów stawianych przez skarżącego orzeczeniu sądu I instancji. Stwierdzenie ich zasadności ma znaczenie wyłącznie jako racja ewentualnego stwierdzenia zasadności i uwzględnienia zarzutu odniesionego do zaskarżonego kasacją orzeczenia sądu odwoławczego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2008 r., II KK 270/07, R-OSNKW 2008, poz. 54; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 1996 r., III KKN 148/96, OSNKW 1997, z. 1 - 2, poz. 12).

Jak już wskazano, istotą kasacji, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia prawomocnego orzeczenia sądu odwoławczego (art. 519 k.p.k.), jest wskazanie uchybień prawnych, które obciążają to rozstrzygnięcie. Nie oznacza to zakazu podnoszenia zarzutów wobec orzeczenia pierwszoinstancyjnego, jednak pod warunkiem wykazania, że wady te zostały zaakceptowane przez sąd *ad quem*, chociaż sąd ten powinien był i mógł zaskarżone orzeczenie odpowiednio skorygować (sanować) - (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 1996 r., III KK 148/96, OSNKW 1997, z. 1, poz. 12).

Odnosząc się do podniesionego w kasacji zarzutu naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. wskazać należy, że norma ta ma charakter bezwzględny (podkreślenie – SN) i nakazuje sądowi odwoławczemu rozważenie wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2008 r., II KK 332/07, R-OSNKW 2008, poz. 1158), natomiast z dyspozycji art. 457 § 3 k.p.k., odczytywanej w powiązaniu z art. 433 § 2 k.p.k., wynika, że obowiązkiem sądu odwoławczego jest przedstawienie w pisemnych motywach wyroku powodów oddalenia (bądź uwzględnienia) zarzutów apelacji, przy czym prezentowane rozważania winny odnosić się do wszystkich zarzutów, zaś treść tych rozważań nie może ograniczać się jedynie do szeregu ogólników (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2007 r., II KK 341/06, R-OSNKW 2007, poz. 816). Jeżeli w apelacji wskazane zostały inne argumenty niż te, które przyjęto w zaskarżonym orzeczeniu sądu I instancji albo pojawiły się nowe lub pominięte okoliczności, to zarówno proces tej kontroli, jak i jego wyniki, muszą znaleźć merytoryczny wyraz w rozważaniach

sądu II instancji, a w zależności od *meritum* sprawy rozważania sądu odwoławczego powinny przybrać formę odpowiednio rozbudowanego wyводу.

Stąd też nierozważenie przez sąd odwoławczy wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, wbrew dyspozycji art. 433 § 2 k.p.k., może stanowić podstawę skargi kasacyjnej, jako rażące naruszenie prawa procesowego mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a dokumentem który pozwala na stwierdzenie, czy sąd II instancji wypełnił wymóg art. 433 § 2 k.p.k. jest właśnie pisemne uzasadnienie wyroku (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego: postanowienie z dnia 5 lutego 2007 r., IV KK 411/06, R-OSNKW 2007, poz. 368; wyrok z dnia 10 lipca 1973 r., V KRN 173/73, OSNKW 1974, z. 1, poz. 19; wyrok z dnia 12 października 2006 r., sygn. IV KK 247/06, R-OSNKW 2006, poz. 1961; wyrok z dnia 6 czerwca 2006 r., sygn. V KK 413/05, OSNKW 2006, nr 7 - 8, poz. 76; wyrok z dnia 28 listopada 2007 r., sygn. II KK 172/07, R-OSNKW 2007, poz. 2687, wyrok z dnia 22 listopada 2007 r., sygn. III KK 259/07, R-OSNKW 2007, poz. 2678; wyrok z dnia 18 października 2007 r., sygn. II KK 212/07, R-OSNKW 2007, poz. 2251; wyrok z dnia 13 września 2005 r., sygn. V KK 51/05, R-OSNKW 2005, poz. 1654; postanowienie z dnia 10 stycznia 2008 r., II KK 270/07, R-OSNKW 2008, poz. 54).

Prawidłowe wypełnienie swoich powinności procesowych przez sąd odwoławczy ma zasadnicze znaczenie nie tylko z punktu widzenia realizacji uprawnień strony wnoszącej zwyczajny środek odwoławczy, która z motywów sądu *ad quem* powinna dowiedzieć się, dlaczego jej zarzuty, argumenty i wnioski nie zostały uwzględnione, ale także w aspekcie kontroli kasacyjnej, która w wypadku niewątpliwie wadliwego sporządzenia uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego, nie jest możliwa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2008 r., III KK 68/08, R-OSNKW 2008, poz. 1582). Ponadto należy pamiętać, że skoro sąd odwoławczy obowiązany jest rozważyć wszystkie istotne zarzuty apelacji, przy czym powinien szczegółowo, poprawnie pod względem logicznym, bez sprzeczności, niekonsekwencji i dwuznaczności przedstawić tok rozumowania, to obraza przepisów art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. ma miejsce nie tylko wtedy, gdy sąd pomija zupełnie w swych rozważaniach zarzuty zawarte w środku odwoławczym, ale i wtedy, gdy analizuje je w sposób odbiegający od wymogu

rzetelnej ich oceny (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2007 r., II KK 212/07, R-OSNKW 2007, poz. 2251).

Uważna lektura uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego pozwala na niewątpliwe i jednoznaczne stwierdzenie, że rozpoznanie zarzutów apelacyjnych przez Sąd odwoławczy nie było pełne i wyczerpujące, a tym samym nie odpowiadało wymaganiom sformułowanym w art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Poza sferą rozważań tego Sądu pozostały zarzuty przedstawione w apelacji jednego z obrońców – adw. M. S.. Odwołując się do treści uzasadnienia Sądu odwoławczego wskazać należy, że o ile odniesiono się konkretnie do apelacyjnych zarzutów prokuratora (s. 3 - 4 uzasadnienia SA), czy drugiego z obrońców adw. A. T. (s. 5 - 12 uzasadnienia SA), analizując poszczególne kwestie poruszone w środkach odwoławczych, o tyle zarzuty apelacyjne przedstawione w skardze etapowej adw. M. S. zostały całkowicie pominięte, a zarzuty te nie były tożsame z tym co zawarto w drugiej z apelacji obrońców. Same wadliwości uzasadnienia nie wystarczą obecnie do uchylenia orzeczenia w ramach kontroli zwyczajnej (art. 455a k.p.k.), jak i nadzwyczajnej (art. 537a k.p.k.) - chyba, że nie poddaje się ono w ogóle kontroli odwoławczej (kasacyjnej), co stanowi podstawę do wnioskowania, że ta została w istocie przeprowadzona rażąco wadliwie, z naruszeniem przepisu art. 433 § 2 k.p.k. Taka też sytuacja zachodzi w rozpoznawanej sprawie, dlatego też rację ma prokurator, który wskazał, że w sytuacji, gdy w uzasadnieniu wyroku, szczególnie kiedy wniesionych zostanie kilka apelacji zawierających podobne zarzuty, dopuszczalne jest odniesienie się do nich łącznie, jednakże w tej sprawie nie można w ogóle przyjąć, iż miało to miejsce.

Oczywistym obowiązkiem sądu odwoławczego jest rozpoznanie wszystkich zarzutów stawianych wyrokowi sądu I instancji - nawet jeśli stanowią one niedopuszczalną polemikę z sądem lub są całkowicie niezasadne. Nieodniesienie się jednak do żadnego z zarzutów jednej z apelacji musi skutkować uznaniem, że nie rozważono wniosków i zarzutów w niej wskazanych, tym samym trudno przyjąć, że doszło jedynie do „braków” uzasadnienia.

Zgodnie z przyjętym orzecznictwem, w obecnym stanie prawnym, nadal ze skutecznym zarzutem kasacyjnym braku rozpoznania przez sąd odwoławczy wszystkich zarzutów apelacji mamy do czynienia, gdy sąd nie rozpozna co najmniej

jednego z nich (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2020 r. II KK 309/20). Stwierdzono w tym judykacie: „o obrazie przepisu art. 433 § 2 k.p.k. można mówić wtedy, gdy sąd w ogóle nie rozważy wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, zaś o naruszeniu art. 457 § 3 k.p.k. - gdy w uzasadnieniu wyroku nie zostanie zawarta argumentacja odnośnie do określonego potraktowania zarzutów i wniosków apelacji. Naruszenie art. 457 § 3 k.p.k. ma zatem miejsce wówczas, gdy sąd uznając zarzuty apelacji za zasadne lub niezasadne, nie wyjaśni swojego stanowiska, ewentualnie przedstawiona argumentacja będzie zawierała braki”.

Powyższe uchybienia wskazują jednoznacznie, że Sąd Apelacyjny w Szczecinie rozpoznając apelacje obrońców oskarżonego dopuścił się rażącej obrazę powyżej wskazanych przepisów postępowania. Z uwagi na te uchybienia, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, dzielając w tej materii stanowiska obrony i prokuratora, Sąd Najwyższy uchylił orzeczenie i sprawę M. J. przekazał do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Powyższe, stwierdzone zasadnicze błędy w procedowaniu Sądu *ad quem* pozwoliły uwzględnić kasację i wydać orzeczenie następce, z uwzględnieniem uprawnienia ograniczenia rozpoznania nadzwyczajnego środka zaskarżenia wynikające z treści przepisu art. 436 k.p.k. w związku z art. 518 k.p.k.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy należy rozważyć wnikliwie zarzuty podniesione we wszystkich wniesionych apelacjach i wydać rozstrzygnięcie z pełną, wyczerpującą argumentacją, gdy ewentualnie zostanie sporządzone pisemne uzasadnienie, które winno spełniać standardy zawarte w art. 457 § 3 k.p.k. w związku z art. 433 § 2 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku, nakazując zwrot opłaty od kasacji na podstawie art. 527 § 4 k.p.k.